

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา
ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่

The Relationship between Academic Leadership of School
Administrators and the Results of Internal Supervision
of Schools as Perceived by the Teacher under
Krabi Primary Educational Service Area Office

ศุภลักษณ์ ลิฬหคุณากร¹
ชูศักดิ์ เอกเพชร²
สมคิด นาคขวัญ³

Supaluck Leelahakunakorn
Chusak Ekpetch
Somkid Narkkhwan

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อศึกษาผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูจำนวน 2,147 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่ม

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อย่างง่าย จำนวน 328 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการ และผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และ 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ตามลำดับ ผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ พบว่า ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ตามลำดับ และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่อยู่ในระดับสูง ($r = 0.804$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ การนิเทศภายใน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the academic leadership of school administrators, the results of internal supervision of schools and the relationship between the academic leadership of school administrators and the results of internal supervision of schools as perceived by the teacher under Krabi Primary Educational Service Area Office. The populations were

2,147 teachers. The samples were 351 teachers by simple random sampling. The data were collected by using questionnaires. The questionnaires were about the academic leadership and the results of internal supervision of schools. The questionnaire reliability was 0.95 and 0.93 respectively. The data were analyzed by using basic statistics including mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient.

The research results were as follows: the academic leadership of school administrators was at a high level both overall and individually, followed by the curriculum management, the development of internal quality assurance system, learning management, the development of learning media, the education supervision, the development of learning resources, and measurement, evaluation and research. The results of internal supervision of schools were at high level in overall and individually were a high level both overall and individually, followed by the supervision, the supervision planning and set the choice, the current education problems and needs evaluation and monitoring reports and the creation of media and supervision tools. The relationship between the academic leadership of school administrators and the results of internal supervision of schools under Krabi Primary Educational Service Area Office Area in a positive way was Moderate ($r = 0.804$) with the level of statistical significance of 0.01.

Keywords : The academic leadership, the internal supervision, the academic leadership of school administrators

ความสำคัญของปัญหา

ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ในภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมือนไร้พรมแดน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงและสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขัน ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีหลากหลายสามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรง ภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการอยู่รอดขององค์กร ถ้าหากองค์กรใดที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ องค์กรนั้นจะต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนมีความรู้ความสามารถ ในอันที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(3) ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2551 - 2555) ได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2555 ด้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพย่อมทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกคน ให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีคุณธรรมและสำนึกความเป็นไทย โดยเน้นการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ เชื่อมมั่น

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความสามารถด้านเทคโนโลยี โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความถนัดและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การบริหารการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะดำเนินไปได้ต้องอาศัยบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการกิจการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ คือผู้บริหารสถานศึกษา นั่นเอง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญจะต้องบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการกำกับ นิเทศ ติดตามการสอนของครู และจะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน โดยจะต้องปรับปรุง พันธกิจของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ส่วนที่มีอิทธิพลมากที่สุดในภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (ประเสริฐ เนียมแก้ว, 2555)

การนิเทศภายในโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองความต้องการทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ได้ทั่วถึง โรงเรียนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกันเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จะสามารถสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของโรงเรียนได้ทุกโรง ปัจจุบันบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและความชำนาญเพียงพอที่จะนิเทศงานกันเองได้ วิธีการนิเทศปัจจุบันต้องการให้บุคลากร

ในหน่วยงานร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันส่งผลให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ (ชวลิต จันทร์ศรี, 2556)

จากรายงานผลการสรุปการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ปี 2558 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 33 - 84 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาษาอังกฤษ 31.75 คะแนน และค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา 64.75 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างปีการศึกษา 2557 กับ 2558 พบว่า คะแนนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น แต่วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ต่ำลง ส่วนผลสอบโอเน็ตชั้น ม.3 พบว่า แต่ละวิชาส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 22 - 56 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาษาอังกฤษ 22.54 คะแนน และค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา 56.70 คะแนน จากการวิเคราะห์สภาพภายในของโรงเรียน พบว่า สาเหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนวิธีเรียน การเปลี่ยนวิธีสอน ของครูที่จะสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ขาดความต่อเนื่องในกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียนไม่เกิดองค์ความรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2558 : 21)

จากเหตุผล ความสำคัญ และจากรายงานผลการสรุปการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญของผู้บริหารภายใต้ระบบและกลไกที่หลากหลายที่มีผลคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษารวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้นำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์และกลวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

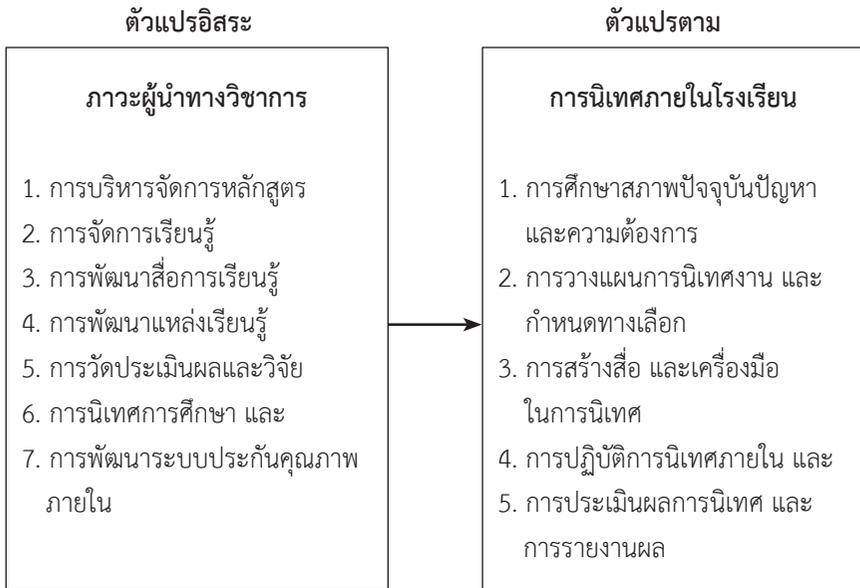
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,147 คน

ตัวแปรที่ศึกษา 1) ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้ (1) การบริหารจัดการหลักสูตร (2) การจัดการเรียนรู้ (3) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (5) การวัดประเมินผลและวิจัย (6) การนิเทศการศึกษา และ (7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 2) ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้ (1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ (2) การวางแผนการนิเทศงาน และกำหนดทางเลือก (3) การสร้างสื่อ และเครื่องมือในการนิเทศ (4) การปฏิบัติ การนิเทศภายใน และ (5) การประเมินผลการนิเทศ และการรายงานผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,147 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 328 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2552 : 108 - 109) โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ
2. กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
3. พัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา 2 ชุด เพื่อให้ข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Items Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป
5. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้ง 2 ฉบับ อยู่ที่ 0.95 และ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วมาแปลความหมายของระดับการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1993 : 247)

3. วิเคราะห์การดำเนินการนิเทศภายใน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วมาแปลความหมายของพฤติกรรมกรรมการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารตามเกณฑ์ ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1993 : 247)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ถ้ามีค่าเป็น 1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกสมบูรณ์ ถ้ามีค่า -1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันทางลบสมบูรณ์ เกณฑ์การแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่คำนวณได้ (อมรรัตน์ โพลีเพชร, 2557 : 80)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ได้แก่ มีการจัดห้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียนรวมถึงจัดวัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ และมีการติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู โดยตรวจแผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีการกำหนดนโยบายกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอนที่ทันสมัย รองลงมา ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพ ของสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ที่ใกล้เคียง รองลงมา ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และมีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้แก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.5 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของ สถานศึกษาอย่างชัดเจน รองลงมา ได้แก่ มีการส่งเสริมครูจัดทำ แผนการวัดประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งภายในและนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย รองลงมา ได้แก่ มีการให้ความรู้ คำแนะนำ แก่บุคลากรด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ จัดระบบนิเทศ การศึกษภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศ ภายในเขตพื้นที่การศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ รองลงมา ได้แก่

มีการชี้แจงครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะปี โดยภาพรวมและรายข้อด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศตามลำดับ

2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการสำรวจสภาพห้องเรียน สภาพแวดล้อมทั่วไป และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ การศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และการสำรวจและประเมินความต้องการของครูด้านการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศและกำหนดทางเลือก โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและการเผยแพร่แผนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนและปฏิทินปฏิบัติงานแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง รองลงคือการประชุมจัดทำแผนการนิเทศภายในโดยคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องและกำหนดคิกรรรมการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ และการวางแผนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การศึกษารายละเอียดของสื่อ เครื่องมือการนิเทศ รองลงมาคือ ปรับปรุงสื่อ เครื่องมือ การนิเทศ และจัดเตรียมสื่อโสตทัศนูปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศภายใน เช่น สไลด์ วิดีทัศน์ วีซีดีชุดการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.4 ด้านการปฏิบัติกรณิเทศ โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ประชุมชี้แจงให้คณะครูเข้าใจบทบาทของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ รองลงมาคือ การให้ขวัญและกำลังใจให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ และการประชุมสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศและรายงานผล โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การจัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน และจัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และนำผลการดำเนินการนิเทศไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศครั้งต่อไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปีโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.80$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล และวิจัย ตามลำดับ ผลวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนอาจมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด จึงทำให้ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดี เก่ง และมีความสุข เป็นความหวังสูงสุดของคนในชาติ ในการสร้างสรรค์

ความเจริญก้าวหน้าของสังคมให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ปรารถนา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ โดยสถานศึกษาทุกแห่งได้นำกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นวิธีการจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ในการปฏิบัติหรือการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพ อันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม และครูผู้สอนอาจมองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้ คือพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษายุคใหม่และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาการบริหารจัดการยุคใหม่ ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 10) กล่าวถึงการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาว่าควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้ความสำคัญแก่ครู และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaiser (2000 : 33) กล่าวถึง ผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีปรัชญา ของหลักสูตรต่างๆ ของสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบต่างๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชนรงค์ ประชาชนท์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอำเภอกาญจนดิษฐ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 งานวิจัยของ กนกพรธม ยังบุญสุข (2558) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. การดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะปี โดยภาพรวมและรายข้อด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ พบว่า ด้านการปฏิบัติการณ์เทศ ด้านการวางแผน การนิเทศและกำหนดทางเลือก ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการ นิเทศ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครุมองผู้บริหารสถานศึกษาว่า ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา ซึ่งมีความจำเป็น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยกล่าวว่า กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งการนิเทศ เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ สุนันทา สบายวรรณ (2555 : 34) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน เพราะถือว่าเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียนงานหนึ่ง นิเทศภายใน เพื่อให้เกิดผลโดยตรงต่อวัตถุประสงค์ด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ดังที่ พัทธินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 34) ได้กล่าวถึงว่า การนิเทศภายในโรงเรียนว่าจะคำนึงถึง ทุกองค์ประกอบทางการศึกษาที่จะทำให้การสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ให้มีการปรับปรุง การสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ ในวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ทำให้นักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครูและ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ ยศศุ่ย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ศรีสุตา แก้วทอง และคณะ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ภัทราวลัย ลีนโป (2557) ได้ศึกษา

เรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สหวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = 0.804$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งผู้บริหารมีความสามารถในกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษาส่งผลให้ครูส่วนใหญ่เห็นว่าความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Knezevich (1984 : 16 - 18) ได้เสนอบทบาทของภาวะผู้นำที่จำเป็น ได้แก่ บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน เป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ เป็นนักวางแผน เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้จัดองค์การ เป็นผู้เปลี่ยนแปลง เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้สื่อสาร เป็นผู้แก้ความขัดแย้ง เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้จัดระบบ เป็นผู้บริหารการเรียน การสอน เป็นผู้บริหารบุคคล เป็นผู้บริหารทรัพยากร เป็นผู้ประเมินผล เป็นนักประชาสัมพันธ์ เป็นประธานในที่ปรึกษา ซึ่งเป็นบทบาทที่จำเป็นอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่างๆ ที่กล่าวมาเพื่อแสดงบทบาทที่ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพร ศิลาวงษ์ (2556 : 64 - 65) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 วันเฒ่าดี มีชัย (2556 : 68 - 69) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อมรรัตน์ โพธิ์เพชร (2557) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผลการวิจัยพบว่า

โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ควรจัดอบรม สัมมนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคด้านการวัดประเมินผลและวิจัย เพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

1.2 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนที่ขาดความพร้อม เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือจัดกิจกรรมการประกวดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดีเด่น ตลอดจนตั้งยกย่องชมเชยสถานศึกษาที่มีผลงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดีเด่น ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สถานศึกษาอื่นๆ หรือเพื่อนครูเรียนรู้ และเกิดแรงบันดาลใจ

1.3 ควรนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยการเข้าไปตรวจสอบ ติดตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

1.4 ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1 ควรประชุมบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการนิเทศติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดีขึ้น

2.2 ควรมีตรวจแผนการสอนของครูว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่วางไว้หรือไม่ ด้วยตนเอง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการจากฝ่ายวิชาการให้ดำเนินการ

2.3 ควรจัดตั้งคณะกรรมการชุดกำกับติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อ การใช้สื่อ และจัดกิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูผู้ปฏิบัติได้ดี ได้มีการนำไปพิจารณาส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ เช่น การขอกำหนดตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นต้น

2.4 ควรหาแนวทางร่วมกับชุมชน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ในการระดมทุนเพื่อสร้าง หรือพัฒนาแหล่งเรียน เพื่อใช้ในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

2.5 ควรจัดให้ครูได้รับความรู้ ทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลงานที่ทำเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาผลงานในการเลื่อนขั้นเงินเดือน ใช้ในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานในโอกาสต่างๆ

2.6 ควรจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการนิเทศ เพื่อเรียนรู้และนำเสนอผลงานดีๆ ของสถานศึกษาสู่ชุมชน เป็นต้น

2.7 ควรจัดทำระบบดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยจัดทำแนวทางปฏิบัติการมอบหมายงาน ระยะเวลาดำเนินการ การรายงานผล เป็นต้น

2.8 ควรจัดทำแบบสำรวจความต้องการของครู ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและความก้าวหน้าของครู ต่อไป

2.9 ควรหาวิธีในการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคุณภาพผู้เรียน

2.10 ควรจัดสรรงบประมาณ จัดเตรียมสื่อโสตทัศนูปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศภายใน ตามกระบวนการและวิธีที่ปฏิบัติ ในการนิเทศทุกครั้ง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

3.2 ควรศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

3.3 ควรมีการศึกษาความต้องการของครูด้านการพัฒนาตนเอง ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.สมคิด นาคขวัญ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ จนเป็นบทความที่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง คุณประโยชน์และคุณงามความดีที่เกิดจากบทความนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดา มารดา ครู และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผลสำเร็จในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กนกพรรณ ยังบุญสุข. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กรชูลี สาคะรินานนท์. (2553). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชวลิต จันทร์ศรี. (2556). การนิเทศภายในโรงเรียน (online). สืบค้นได้จาก http://supervisor-teacher.blogspot.com/2013/07/blog-post_4.html. [2558, ธันวาคม 24].

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). **การบริหารงานวิชาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี : ฝายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เดชมรงค์ ประชานนท์. (2558). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอกาญจนดิษฐ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประเสริฐ เนียมแก้ว. (2555). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช**. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 4(2), 175 - 188.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดิมพลี. บัณฑิตวิทยาลัย ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**.
- พัฒนพร ศิลาวงษ์. (2556). **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิสนุ พองศรี. (2552). **วิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ภัทรวัลย์ ลีนโป. (2557). **การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในกรณีนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สหวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วันเผด็จ มีชัย. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วันเพ็ญ ยศดุษฎี. (2555). การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร. ศรีสุตา แก้วทอง และคณะ. (2555). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุนันทา สบายวรรณ. (2556). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- อมรรัตน์ โพธิ์เพชร (2557) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Best, J. W. (1993). **Research in Education**. Boston, M.A. : Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological testing**. New York : Harper and Row.
- Kaiser, S. M. (2000). **Mapping the Learning Organization : Exploring a Model of Organizational Learning**. Ph.D. Dissertation, Louisiana State University, U.S.A.
- Knezevich, S. J. (1984). **Administration of Public Education** (4th ed.). New York : Harper and Row.

